

מדוע זדונות נעשות כזכיות

1. יומא פו, ב

אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול. איני והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכיות שנאמר ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם (חיה) [הוא] יחיה. לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה.

2. ספר נתיבות עולם ב - נתיב התשובה - פרק א

א. ובמדרש (ירי' מכות פ"ב, ה"ו) שאלו לחכמה חוטא מה עונשו חוטא מה עונשו אמרה חטאים תרדף רעה, שאלו לנבואה חוטא מה עונשו אמרה הנפש החוטאת היא תמות, שאלו לתורה חוטא מה עונשו אמרה יביא אשם ויתכפר, שאלו להקב"ה חוטא מה עונשו אמר יעשה תשובה ויתכפר.

ב. משל אל מלך בשר ודם שנתן לאחד כלי לשמור והכלי נשבר והוא מצטער על זה מאימת המלך ולא ידע מה יעשה לכך הוא שואל חכם אחד מה יעשה, והוא משיב כי דבר זה אינו כבודו של מלך ואין להשיב לו הכלי כך.

ג. ואדם זה לא ידע מה יעשה ויאמר כי באולי זה לא ידע הנהגת מלך זה אלך ואשאל אחד מקרובי המלכות שהם מכירים את המלך, וכאשר הוא שואל אותו משיב לו כי אני מכיר את המלך גדולתו ורוממותו אין ראוי להביא כלי זה לפניו ולכך אמר כי יש לאבדו לגמרי.

ד. והנה לא ידע מה יעשה ולכך אומר אלך אל האומן שתקן את הכלי אולי ימצא לו תקנה ובא אל האומן אמר שיש תקנה לזה הכלי אבל התקנה קשה גם לא לכל הקלוקלים שבו רק לאחד או לשנים.

ה. והנה זה אומר על כל פנים לא אוכל להיות נקי מזה אלך אל המלך עצמו יעשה רצונו מה שיעשה, והנה המלך אמר הכלי הזה שבור אני משתמש בו, והראשונים שלא אמרו לך כך מפני כבודי עשו ולא מצד הנהגתי אבל אני משתמש בו כך.

ו. לכך אמר כי מתחלה שאלו לחכמה חוטא מה עונשו מצד החכמה והיא אומרת החכמה מחייב אל החוטא הרע כאשר חטא אל המלך, ואח"כ שאלו אל הנבואה כי הנביא יודע ומכיר גדולת המלך וכמה גדול מעלתו, לכך אמרה כי מצד הזה אין ראוי אל החוטא רק המיתה לפי גודל חטאו שחטא למלך הזה, ואח"כ שאלו לתורה כי בתורה ברא הש"י את עולמו וכיון שבה נברא הכל יש ג"כ בתורה אחר שחטא ונתקלקל בריאתו יש בתורה ג"כ תקון לאדם, ואח"כ שאלו את הש"י בעצמו והוא אומר בכלי שבור אני משתמש כמו שאמרנו שכל כליו הם שבורים.

2א אורות התשובה ט

ח. התשובה נוטלת את הרצון, שכבר נתגשם במעשה וקנה לו כח הויה של גבורה, עד ששבר בעזו גם את העז של המוסר והאמונה, ומכיון שהאור האלהי מתעורר יפה, והרצון נעקר מעיקרו, איננו חוזר לתהו כ"א פועל הוא בעזו על יסודו של עולם להטביע בהויה כולה רצון כביר לאור וטוב, וזדונות נעשים כזכיות ממש.

3. אורות התשובה יב, ה

בשעה שהאדם חוטא הוא בעלמא דפירודא, ואז כל פרט ופרט עומד בפני עצמו, והרע הוא רע בפני עצמו, ויש לו ערך רע ומזיק. וכשהוא שב מאהבה מיד מתנוצץ עליו אור ההויה של עלמא דייחודא, שהכל מתארגן בו לחטיבה אחת, ובקשור הכללי אין שום רע כלל, כי הרע מצטרף אל הטוב לתבלו ולהרים עוד יותר את יקרת ערכו. וכזה נעשים הזדונות לזכיות ממש.

3א. לקוטי אמרים טז

וזהו בדבר האסור בפירוש בתורה שאין הסוף הטוב נגלה בו אלא על ידי המתקה ותיקון דהיינו על ידי התשובה מאהבה שזדונות נעשים זכיות שעל ידי גודל האהבה ה' יתברך מאיר לו מעין העתיד איך החטא שלו מסודר בא מששת ימי בראשית והוא רצון ה' יתברך ממש אבל קודם זה הרי נגלהו בעולם הזה הוא רק רע לבד הסרה והיפך מרצון ה' יתברך...

4. ספר דרך חיים - פרק ו משנה י

ולפיכך הוא ז"ל פירש הכתוב כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו, היינו שהכל נברא לרצונו שהש"י רצה שיהיה נברא, ואין לשאול למה הש"י רצה בבריאתו כי רצונו הוא עצמותו יתברך, וכמו שאין לשאול על עצמותו למה כך אין לשאול על רצונו יתברך למה רצה בדבר זה, וזהו מה שאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כלומר שבראתיו לרצוני שהרצון הוא עצמותו, וזהו פירוש ולכבודי כאלו אמר לרצוני שהוא עצמותי כמו שאמר הכתוב (שמות ל"ג) הראני נא את כבודך שר"ל הראני את עצמותך, וכך פירש כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו היינו לרצונו שהרצון הוא עצמו וזהו כבודו... כי הש"י הוא השלם לגמרי עד שאי אפשר שיחסר שלימותו, ואין ספק כי הדבר שהוא בפעל הוא יותר שלם ממה שהוא בכת, ולפיכך אף על גב שהש"י בכוהו יכול לעשות כרצונו, דבר זה אינו רק בכח וכאשר הוא בפעל המציאות דבר זה נחשב שלימות לגמרי שהוא בפועל, ולפיכך המציא הש"י את העולם בפעל עד שמלכותו יתברך הוא בפעל ולא שיהיה זה בכח בלבד.

5. פסחים נד

תניא: שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם ואלו הן תורה ותשובה וגן עדן וגיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמן של משיח.